

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Матвєєва Світлана Анатоліївна

УДК 81'1:004.738.5

САЙТ ЯК ЖАНР ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ
(на матеріалі персональних сайтів учених)

Спеціальність 10.02.15 – загальне мовознавство

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Донецьк 2006

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі російського мовознавства та комунікативних технологій Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник:

доктор філологічних наук (РФ), доцент

Зайцева Ірина Павлівна, професор кафедри російського мовознавства та комунікативних технологій Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка

Офіційні опоненти:

доктор філологічних наук, професор

Глущенко Володимир Андрійович, професор кафедри загального та російського мовознавства і теорії та історії літератури Слов'янського державного педагогічного університету

кандидат філологічних наук, доцент

Теркулов В'ячеслав Ісайович, проректор з наукової роботи Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов

Провідна установа:

Київський національний лінгвістичний університет, кафедра загального та українського мовознавства

Захист відбудеться 23 жовтня 2006 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 11.051.10 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук при Донецькому національному університеті за адресою: 83055, м. Донецьк, вул. Університетська, 24, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Донецького національного університету за адресою: 83055, м. Донецьк, вул. Університетська, 24.

Автореферат розіслано 21 вересня 2006 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради
кандидат філологічних наук,
доцент

М.О. Вінтонів

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Однією з важливих проблем сучасного дослідження Інтернет-комунікації з позицій мовознавства є питання належності ресурсів Інтернету до тих, або інших комунікативних жанрів. У лінгвістичних працях останнього часу почасти відображений інтерес дослідників до жанрової панорами Інтернет-комунікації, запропонована низка жанрових типологій у цій комунікативній сфері, до яких деякі вчені відносять і сайт (О.В. Булдакова, В.П. Захаров, Л.А. Капанадзе).

Сьогодні сайт є одним з найбільш розповсюджених Інтернет-комунікативних жанрів, що активно еволюціонує та зазнає постійних трансформацій. На цю особливість уже звернули увагу деякі дослідники, що знайшло відображення в працях, здебільшого пов'язаних із проблемами пошуку засобів оптимізації інтерфейсу, системи навігації, гіпертекстового устрою сайту, питаннями пошукового маркетингу тощо (E. Wynn, J.E. Katz, P.J. Lynch, S. Horton, A. Iyengar, J. Challenger, D. Dias, P. Dantzig, J. Nielsen та ін.). Однак, за нашими даними, сайт ще не був предметом спеціального дослідження з комунікативно-лінгвістичних позицій, тобто не розглядався як комплексний комунікативно-мовленнєвий феномен в аспекті лінгвістики тексту, прагмалінгвістики, соціолінгвістики, теорії та практики мовленнєвої комунікації, що насамперед зумовлює актуальність дослідження.

Таким чином, **актуальність** теми дослідження обумовлена комплексом факторів, основними серед яких є:

1. Необхідність подальшого теоретичного й практичного вивчення жанрових форм Інтернет-комунікації з комунікативно-лінгвістичних позицій (з позицій теорії та практики мовленнєвої комунікації, лінгвістичної прагматики, теорії тексту) у зв'язку із зростанням популярності цього виду спілкування.
2. Відсутність спеціальних монографічних досліджень, що містять комплексний – комунікативно-лінгвістичний – опис сайту як одного з найбільш розповсюджених жанрових різновидів Інтернет-комунікації.
3. Необхідність вироблення єдиної лінгвокомунікативної методології дослідження, розроблення методик опису цієї жанрової форми, що зумовлена назрілими на сьогодні завданнями різноаспектного аналізу сайтів, який би дав змогу створити багатомірну класифікацію сайтів, що охоплює існуючу розмаїтість форм, у яких знаходиться втілення цей жанровий різновид Інтернет-комунікації.

Дисертація пов'язана з науковими розробками кафедри російського мовознавства та комунікативних технологій факультету іноземних мов Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка й виконана в межах теми „Національна культура у філологічних дискурсах різних типів” (номер державної реєстрації 0101U001371).

Метою дослідження є виявлення специфіки жанру сайту в системі Інтернет-комунікації; встановлення та аналітичний опис набору ознак цього жанру з позицій комунікативної лінгвістики й комунікативної стилістики, загальної теорії тексту.

Поставлена мета визначила вирішення в роботі низки конкретних **завдань**:

- виявлення своєрідності сайту як дискурсивного феномена комунікативного простору Інтернету у співвідношенні з корелятивними категоріями процесу мовленнєвої комунікації;
- визначення місця сайту в системі жанрових форм Інтернет-комунікації;
- аналіз жанроутворювальних комунікативно-лінгвістичних характеристик сайту: композиційних, семантико-стилістичних, паралінгвістичних;
- опис специфіки сайту як Інтернет-комунікативного жанру з урахуванням базових стильоутворювальних факторів функціонального наукового стилю, який реалізується в сфері наукового спілкування;
- аналіз своєрідності персонального сайту вченого як сайтового різновиду, що надає максимально широкі можливості для презентації мовної особистості в Інтернет-комунікативному просторі;
- встановлення набору конструктивних характеристик сучасного персонального сайту вченого-гуманітарія;
- характеристика своєрідності процесу формування жанрової норми персонального сайту (і сайту як жанру) в сучасному Інтернет-просторі.

Об'єктом дослідження є сайт як жанровий феномен Інтернет-комунікації, втілений у широкому діапазоні конкретних виявів.

Як **предмет** дослідження виступають лінгвістичні (у широкому розумінні, тобто об'єднуювальні власне мовні, композиційні, семантичні, стилістичні) і дискурсивні (у першу чергу – комунікативно-прагматичні) характеристики сайту як жанру Інтернет-комунікації.

Як **матеріал** дослідження використані тексти персональних сайтів учених (представників гуманітарних наук), що функціонують у сфері наукової Інтернет-комунікації, українською, російською, англійською і німецькою мовами (загальним обсягом близько 500 одиниць).

Методи дослідження визначаються специфікою його загальної мети та конкретних завдань і включають:

1. Загальнонаукові методи, зокрема, *метод спостереження, опису, статистичний метод, структурний аналіз, елементи кількісного і порівняльного аналізу.*
2. Окремі наукові методи: *семіотичний аналіз* (дослідження Інтернет-комунікації з опорою на знакову природу складових спілкування, інтерпретація сайтів в аспекті використання знакових систем для їхнього створення); *змістовний і структурний контент-аналіз* (визначення змісту та правил Інтернет-комунікації зокрема і сайту як одного з різновидів за допомогою методик і

прийомів об'єктивного й кількісного опису); *інтеннт-аналіз* (вивчення намірів і цілеспрямованості спілкування партнерів по Інтернет-комунікації), *дискурс-аналіз* (визначення екстралінгвістичних контекстів, в умовах яких здійснюється комунікативна взаємодія; дослідження взаємозв'язків між мовним кодом і соціальними, культурними та іншими факторами в Інтернет-спілкуванні); *лінгвопрагматичний аналіз* (вивчення використання комунікантами семіотичних систем мови (насамперед мови природної) у конкретних комунікативних ситуаціях, що обумовлюють звернення до відповідних наборів конкретних мовних структур).

Наукова новизна роботи полягає в такому:

- виявлення та опис основних дискурсивних (композиційних, лінгвістичних, стилістичних, паралінгвістичних) характеристик персонального сайту вченого дозволяє створити комплексну модель жанру сайту як одного з найбільш розповсюджених сучасних типів Інтернет-дискурсу;
- комплексний підхід до аналізу сайту як одного з жанрів Інтернет-комунікації, вироблений з урахуванням новітніх досягнень лінгвістичної й у цілому гуманітарної науки, дає можливість розширити й конкретизувати основні ознаки одного з жанрів Інтернет-дискурсу зокрема, який, функціонуючи в специфічному комунікативному середовищі (Інтернет-просторі), набуває (порівняно з традиційними видами комунікації) певних специфічних ознак;
- детальний аналітичний опис жанрової форми сайту дає змогу уточнити й більш розгалужено представити типологію жанрів Інтернет-комунікації, що знайшло відображення в запропонованій автором класифікації сайтів.

Теоретичне значення роботи визначається можливістю подальшого розроблення на основі отриманих результатів низки категорій комунікативної лінгвістики і комунікативної стилістики.

Практична цінність виконаної дисертації пов'язана насамперед з апробованою в роботі методикою застосування комплексного комунікативно-лінгвістичного підходу до дослідження нового інформаційно-комунікативного простору – Інтернету, а також із можливістю застосування результатів і використання окремих положень роботи при вивченні певних лінгвістичних курсів вищої школи: “Теорія і практика мовленнєвої комунікації”, “Лінгвістична прагматика”, “Соціолінгвістика”, а також спецкурсів і спецсеминарів із проблем комунікативної лінгвістики, інтерпретації текстів різних жанрів, функціональної стилістики, комп'ютерної лінгвістики. Результати дослідження можуть бути корисними для оптимізації дистанційного навчання.

На захист виносяться такі положення:

1. У жанровій системі сучасної Інтернет-комунікації, що представлена такими основними жанрами, як сайт, електронна пошта, чат, телеконференція, форум, гостьова книга, дошка оголошень і деякі інші, особливе місце сайту визначається тим, що ця жанрова форма не

тільки виникла в Інтернет-комунікативному просторі (поряд з перерахованими жанрами), але в процесі свого існування та функціонування в зазначеному середовищі зазнала якісних змін, перетворившись із переважно інформаційного в комунікативно-інформаційний феномен.

2. Сучасний сайт являє собою гіпертекстове комунікативно-мовне утворення, що перебуває в постійній динаміці та фіксує як процес, так і результати Інтернет-комунікативної діяльності, що виражаються в сукупності взаємозалежних (тематично, семантично, інтенціонально, фізично) веб-сторінок.
3. Персональний сайт ученого як жанровий різновид Інтернет-дискурсу характеризується такими конструктивними особливостями: 1) наявність структурних компонентів установаження та здійснення комунікативної взаємодії (адреса, назва, епіграф, вітання, передмова; форум, гостьова книга, чат, електронне листування тощо); 2) орієнтація на певну жанрову норму Інтернет-комунікації наукової спрямованості; 3) креолізованість.

Апробація роботи. Результати дослідження були представлені на підсумкових наукових викладацьких конференціях у Луганському національному педагогічному університеті імені Тараса Шевченка (2002, 2003, 2004, 2005, 2006), на міжнародних конференціях “Людина в інформаційному просторі” (Ярославль, 2002, 2003, 2004); “Проблеми загальної, германської, романської й слов'янської стилістики” (Горлівка, 2003, 2005); “Мови професійної комунікації” (Челябінськ, 2003, 2005); “Місце й роль Володимира Даля в слов'янській культурі” (Луганськ, 2003); “Мова й культура” (Київ, 2004); “Діалог мов і культур у гуманістичній парадигмі” (Челябінськ, 2004); “Поліетнічне середовище: культура, політика, освіта” (Луганськ, 2004); “Лінгвістичні основи міжкультурної комунікації” (Нижній Новгород, 2005); конференціях, присвячених Європейському Дню мов (Луганськ, 2004, 2005); мовної науково-практичної конференції (Нижневартовськ, 2005); “Комунікативні аспекти мови й культури” (Томськ, 2005); “Комунікативні технології в освіті, бізнесі, політиці й праві – 2005” (Волгоград, 2005); “Дні слов'янської писемності й культури” (Луганськ, 2005, 2006); “Пушкінські читання – 2005” (Санкт-Петербург, 2005), “Східнослов'янська філологія: від Нестора до сьогодення” (Горлівка, 2006), на міжнародній Інтернет-конференції “Комунікаційний процес у ВНЗ” (Челябінськ, 2004); на Всеукраїнській науковій конференції “Актуальні проблеми слов'янської філології” (Бердянськ, 2005), а також на регіональних конференціях “Діалог культур в аспекті проблем навчання у вищій школі” (Луганськ, 2001); “Людина у культурі ХХ – початку ХХІ століть” (Луганськ, 2004); “Формування мовної особистості як освітнє, виховне й гуманітарне завдання” (Луганськ, 2005).

З теми дисертації опубліковано 24 роботи, з них 10 – у наукових виданнях, що входять до затвердженого ВАК України списку наукових спеціалізованих видань.

Структура роботи: дисертація складається зі вступу, двох розділів і окремо винесених висновків до них, загальних висновків, списку використаної літератури та трьох додатків. Обсяг

основної частини роботи складає 171 сторінку, загальний обсяг – 212 сторінок. Список джерел нараховує 276 найменувань, що об'єднані в 3 розділи: монографії та статті, довідкові джерела, електронні ресурси. Додаток 1 містить схеми комунікативних моделей, додаток 2 являє собою словник ключових понять і термінів проведеного дослідження, додаток 3 містить перелік сайтів, що склали актуальний матеріал дослідження.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовується вибір теми та її актуальність, з'ясовується стан вивчення проблеми, формулюється мета, завдання, об'єкт, предмет і матеріал дослідження, визначаються методологічні основи та методи дослідження, розкривається його наукова новизна, теоретичне та практичне значення, подаються основні положення, що виносяться на захист, а також відомості про апробацію результатів роботи.

Розділ 1. „Проблема мовленнєвого жанру в Інтернет-комунікації”. Інтернет-комунікація являє собою певний синтез принципів оформлення інформації та реалізації комунікативних цілей традиційних форм, моделей і різновидів комунікації, що виникли в результаті залучення до комунікативного простору нових екстралінгвістичних факторів і реалій – комп'ютерів і комп'ютерних мереж.

Дослідження особливостей електронної комунікації являє собою одну з галузей сучасного дискурсивного аналізу, що активно розвивається і набуває все більшого поширення, особливо в американській і західноєвропейській лінгвістиці (М. Galvin, D. Boyd, J. Brewer, J. Yates, W.J. Orlikowski, K. Okamura, D.E. Murray, а останнім часом – і в українській та російській (С.С. Данилюк, О.М. Галічкіна).

Наявність специфічних ознак **Інтернет-дискурсу** та Інтернету як комунікативного середовища (обумовленість соціальними факторами, особлива відкритість, інтерактивність, процесуальність, розширення діапазонів каналів зв'язку й особлива їхня комплексна взаємодія) є базою для неодмінної трансформації в просторі Інтернету властивостей такого елемента комунікативного процесу, як текст. Ця трансформація виражається насамперед у тім, що, передана інформація, яка опосередкована комп'ютером, потрапляє в межі відмінних від традиційних комунікативно-мовленнєвих структур форм, що певним чином змінює і її змістовний план.

Зіставлення процесу спілкування в Інтернет-просторі із традиційною мовленнєвою комунікацією дозволяє виявити своєрідність Інтернет-комунікативної взаємодії, для якої надзвичайно актуальним є поняття “дискурс”.

Певної специфіки набувають в Інтернет-комунікації й такі універсальні для процесу спілкування характеристики, як “простір” і “час”; комунікація в Інтернеті може здійснюватися в

двох часових режимах: у режимі реального часу (чат) і в режимі, де реакція на висловлення з'являється через певний час (форум, гостьова книга, електронна пошта).

Дискурсивний аналіз досить широко використовує поняття **мовленнєвого жанру й жанрової класифікації дискурсів**. Основи теорії мовленнєвих жанрів були закладені М.М. Бахтіним. При цьому всі теорії мовленнєвих жанрів, що існували дотепер, ґрунтувалися на класифікаціях жанрів писемної й усної форм. Останні роки відзначились інтересом подібного роду досліджень до нових жанрів, переданих за допомогою Інтернету (Л.А. Капанадзе, О.М. Галічкіна).

Жанрове розшарування Інтернет-комунікації в її сучасному стані багатогранне й досить суперечливе. Аналітично об'єднавши матеріал основних з існуючих на сьогодні джерел названої проблеми, можна вибудувати таку **систему основних Інтернет-комунікативних жанрів**: сайт, електронна пошта, чат, телеконференція, форум, гостьова книга, дошка оголошень. Безумовно, цей перелік не можна сприймати як закритий.

Найменш вивченим, але при цьому одним з найбільш поширених жанрів, за допомогою яких здійснюється комунікація в Інтернеті, є **сайт**. Проведене дослідження дозволило запропонувати комунікативне тлумачення сайту: **сайт – це гіпертекстове утворення електронної комунікативної діяльності (твор), що перебуває в постійній динаміці та є реалізованим в сукупності взаємозалежних (тематично, семантично, інтенціонально, фізично) веб-сторінок**.

У розділі 2 „*Жанроутворювальні параметри сайту*” проведено аналіз одного з жанрових різновидів сайту – **персонального сайту вченого**, що став новою формою самопрезентації особистості.

Персональний сайт ученого перебуває на периферії наукової й особистісно-орієнтованої комунікації та презентує насамперед дослідницький потенціал особистості, рід діяльності, професійний досвід автора.

До числа **основних композиційних елементів** персонального сайту вченого, як свідчить проаналізований матеріал, належать сторінки, що містять інформацію про особистість ученого, його професійну, наукову діяльність, перелік публікацій, координати зв'язку, посилання на сайти інших учених або організацій. Заголовки таких сторінок, як правило, однотипні: вони носять характер, що констатує, є стилістично нейтральними, складаються із одного-двох слів і безпосередньо передають характер інформації, що розміщена на них. Подібні назви підкреслюють інформативний характер викладу інформації на відповідних сторінках: “*Публікації*” (сайти В.П. Даниленка, Р.С. Мотульського); “*Наукові фахові статті*”, “*Наукові статті*”, “*Навчально-методичні матеріали*” (Сайт С.В. Войтко); “*Papers, Publications and Articles*” (сайт Harold F. Schiffman), “*Vollständige Publikationsliste*” (сайт Bernhard Greiner).

Цікавим з погляду способів введення адресата до особистісного простору автора є наявність на сайті сторінки з особистими, біографічними відомостями. Аналіз показав, що на

сторінках, назва яких містить стилістично нейтральні одиниці та конструкції, характерні для офіційно-ділового стилю (“*Биография*”, “*Загальні відомості*”, “*CV*”, “*Lebenslauf*”), автори дотримуються офіційного стилю викладу – інформація, найчастіше, структурована за загальноприйнятими зразками оформлення автобіографії, резюме. Ті ж сторінки, що містять у своїх назвах стилістично марковані елементи (“*Пути и шествия*”, “*Family, Friends and Fun Stuff*”) або особисті займенники (“*Моя жизнь*”, “*Про себе*”, “*My Way*”), передають підкреслено особистісний початок інформації. Залучення подібних сторінок до тексту сайту, з одного боку, є своєрідною реалізацією певних психологічних потреб автора, а з іншого – веде до встановлення більш тісного контакту автора й адресата; візуалізація образу співрозмовника веде до встановлення більшої відкритості, дозволяє підвищити рівень довіри до поданої інформації.

Одним із невід’ємних компонентів змістоутворення та комунікативної повноти сайту наукової комунікації поряд з тематичною єдністю є організація **гіпертексту**, що забезпечує тематичне розгортання тексту сайту, надаючи можливість для більш повної комунікативної взаємодії автора з адресатом, що утворює зокрема й певну периферію сайту. Можна говорити про те, що, завдячуючи системі гіперпосилань, текст сайту є багатоаспектним в описі явища як такого і явища серед йому подібних, що веде до розгалуженості наукового змісту тексту сайту. Гіпертекстуальний характер сайту дозволяє зв’язати всі тексти та створити тим самим єдиний макротекст, при цьому читач, вибираючи напрям руху сайтом і системою гіперпосилань, створює свій власний текст.

Однією з найбільш характерних особливостей сучасного персонального сайту вченого є **комунікативна спрямованість**, що забезпечує певну трансформацію інформаційного простору до комунікативно-інформаційної системи. До структури сайту залучаються компоненти, що характеризуються очевидною комунікативною орієнтованістю. Усі форми комунікації на сайті (*форум, чат, гостьова книга, електронне листування*) забезпечують організацію спілкування на регулярній основі, надаючи відвідувачеві можливість вибору найбільш прийнятних і зручних форм спілкування.

Гостьова книга – розділ сайту, де користувач може залишити свої коментарі, пропозиції та зауваження. Гостьова книга є найбільш зручним способом організації зворотного зв’язку зі стороною, яка сприймає, оскільки фіксує пропозиції, зауваження, будь-які думки про сайт. Ведення автором гостьової книги найчастіше передбачає його публічні відповіді на запитання й репліки читачів. Стимулом для розгортання дискусії з автором сайту нерідко є наявність у повідомленнях відвідувачів комунікативно-означеної інформації, що містить у собі потенціал для дискусійності, обговорювання будь-якого питання.

У межах **форуму** всі учасники дотримуються певної тематики, що, найчастіше, відповідає основній тематичній спрямованості сайту. Список тем, що пропонуються для обговорення,

звичайно міститься на головній сторінці форуму. Усі повідомлення зберігаються у вигляді розгалуженого дерева, аналіз якого дозволяє прослідкувати за ходом дискусії в міру її розгортання. Безсумнівно, форум вносить в Інтернет-спілкування додаткові відтінки. По-перше, на відміну від спілкування в реальному часі учасники форуму мають можливість обмірковувати репліки співрозмовників, відповісти на них підготовленими висловлюваннями. По-друге, часова дистанційність відповіді від репліки, можливість її обмірковування дозволяє максимально наблизитися до теми всього форуму, що є неодмінною умовою участі в дискусії.

Чат – текстовий діалог у реальному часі, розмова в Інтернеті. Характерна риса чату в тім, що він за своїми ознаками нагадує полілог в реальному часі, дозволяючи спілкуватися декільком учасникам одночасно, як активним (таким, що безпосередньо беруть участь у бесіді), так і пасивним (які спостерігають за спілкуванням, не приєднуючись до нього). При цьому інформація, що вводиться кожним учасником, відображається одночасно на екранах усіх співрозмовників у реальному часовому режимі. Спілкування в чаті можливе й у формі діалогу – тоді воно проводиться в спеціально відведених місцях – “приватних кімнатах”. Як різновид обміну непідготовленими, спонтанно створюваними писемними висловлюваннями, чат породжує нову форму мовленнєвої взаємодії – писемне розмовне мовлення (Г.Н. Трофімова).

Такий факультативний елемент сайту, як чат, чого й слід було очікувати, найбільш підлягає впливу **розмовної мови**: проведений аналіз показав близькість процесу спілкування в чаті до процесу спілкування в розмовному середовищі, що знаходить відбиття практично на всіх рівнях мови.

Так, аналіз фонетичного рівня показав, що серед найпоширеніших фонетичних особливостей мовлення чату можна виділити такі: редуція голосних, спрощення груп приголосних, втрата окремих звуків і сполучень звуків у найбільш частотних у вживанні одиницях (*Чё, Здравсте*), розтягнення голосних (*Дааа, Иродыыы!*), виділення наголошеного складу (*мышцАми*), виділення логічного наголосу (*НИКОГДА не срывался*) тощо.

На морфологічному рівні виявлене повсюдне вживання вигуків (*хм, ага, угу*).

На лексичному рівні прослідковується специфічне словесне наповнення цієї композиційної частини сайту. Основними показниками близькості до розмовного мовлення є, безумовно, стилістично марковані слова й вирази, наприклад: *напряг* (розм.), *любо* (розм.) тощо. Також виявлене частотне вживання фразеологічних одиниць: (*под одну гребенку, хрен редьки не слаще*).

Не менш показовим з погляду близькості до розмовного мовлення є синтаксис чату: використання інтонації незакінченості (*Про себя-то я уже рассказал гораздо больше, чем нужно. И не только про продукты*), еліптичних конструкцій (*Поругаться пришел, quest незванный? - Очень хочется?*), висловлень із корелятом (*Обыватели они и с университетскими корочками были*), вставних слів і словосполучень (*похоже, наверное*), повторів (*Здравствуйте-здравствуйте,*

Ну да, да), перепитувань (*А ты всегда такой агрессивный? - Я агрессивный?*), конструкцій належності (*Как там у Вас погода?*), односкладних речень (*В Белоруссии – фиг его знает. Выборы скоро. После них посмотрим*), неповних речень (*Филиппов мой бывший ректор - Это где же он преподавал? - Кафедра мат. анализа Университет Патриса Лумумбы - А как насчет Толстого?*), прийому доповнення (*Дочка теперь в деревне. И сын, и жена.*), високої варіативності порядку слів (*Интернет потому они и стараются взять под контроль как ТВ и радио*) тощо.

Чат, на наш погляд, належить до тих компонентів персонального сайту вченого, де здебільше формуються тенденції, що згодом впливають на цей жанр, з одного боку, щодо посилення особистісних засад, з іншого – наближення сфери наукового спілкування до сфери спілкування розмовного.

Наведені спостереження дають підстави твердити про жанр сайту як про комунікативну мовленнєву структуру, що репрезентує цю особливість низкою специфічних ознак: *наявність комунікативно-значущих композиційних елементів, звернення до різних інструментів, що забезпечують зворотний зв'язок автора з адресатом, наявність комунікативних відносин між різними сайтами.*

До числа найбільш значимих індивідуально-стилістичних способів і прийомів організації персонального сайту вченого належать: *заголовний комплекс (адреса сайту, заголовок, підзаголовок), вітання, епіграф, передмова.* Усі ці компоненти містяться на **головній сторінці** сайту. Знайомство адресата з текстом сайту розпочинається з перегляду головної сторінки, цей фрагмент є відправною точкою входження й подальшого занурення адресата в інформаційний (і одночасно комунікативний) простір сайту й, відповідно, однією з найбільш сильних позицій тексту сайту.

Одним із комунікативно-значущих компонентів сайту, а також таким, з яким при сприйнятті сайту адресат знайомиться в першу чергу, є **заголовок**.

За результатами проведеного дослідження усі заголовки персональних сайтів учених можуть бути умовно поділені на дві групи: заголовки, що акцентують увагу на особистості вченого (*“Chuck Doswell's Home Page”*), і заголовки, що передують інформації переважно про наукову діяльність автора (*“Мова і лінгвістика. Персональний сайт кандидата філологічних наук Ситар Ганни Василівни”*). Заголовок сайту, фізично розташований на певній відстані від основного блоку інформації, є невід'ємною частиною останнього. Увібравши в себе в стислій формі зміст усього текстового простору сайту, заголовок виконує насамперед функцію інтеграції всіх сайтових фрагментів у єдину систему, визначаючи тим самим характер композиційного оформлення тексту сайту.

Заголовок сайту повинен розглядатися в нерозривному зв'язку з його адресою й підзаголовком, оскільки ці композиційні фрагменти формують єдиний текстовий блок, складне семантико-структурне утворення – **заголовний комплекс**.

Адреса сайту являє собою новий компонент тексту, що, на відміну від заголовка й підзаголовка, з'явився в Інтернеті й ще не був предметом аналізу та опису з лінгвістичних позицій.

Єдність заголовка й адреси є важливою композиційною характеристикою сайту, оскільки саме заголовний комплекс не тільки передує знайомству адресата зі змістом сайту, але й бере участь у формуванні певної настанови на сприйняття подальшого тексту сайту. Переважно назва асоціюється з адресою й пропонованою інформацією. Нерідко адреса містить ключові лексичні компоненти, що несуть у собі центральну ідею або основну тематичну спрямованість тексту сайту. Аналіз показує, що найчастіше назва сайту разом з його заголовком надає адресатові первісну інформацію про автора: його ім'я (*Website von Klaus Meier; <http://eporova.narod.ru>*), наукову галузь (*Мова і лінгвістика. Персональний сайт кандидата філологічних наук Ситар Ганни Василівни; <http://www.culture.hu-berlin.de/hb>*), науковий статус (*Персональний сайт професора Валерія Петровича Даниленко*), місце роботи (*<http://www.ling.upenn.edu/~wlabov>*), місце проживання (*<http://shafer.pavlodar.com>*). Таким чином, в одній групі сайтів заголовний комплекс із самого початку націлює адресата на сприйняття інформації, пов'язаної з наукою; в іншій – більше акцентуються особистісні характеристики автора. Водночас із заголовком сайту функціонують також **підзаголовки**, які нерідко бувають більш інформативно насиченими, ніж заголовки: *“Предубеждения и предупреждения профессора Вадима Ю. Царёва, представленные им самим”*, *“Dltre deutsche Philologie”*.

Поряд із заголовним комплексом сильною позицією сайту є початкова частина власне тексту сайту – **вітання**, яке автор адресує відвідувачам. Вітання є тим компонентом сайту, що передусім надає авторові різноманітні можливості для втілення індивідуальної манери спілкування. Діапазон лінгвістичного оформлення вітання сайту є досить різноманітним: *“Приветствую заглянувшего "на огонёк"! :-)* Надеюсь, что найдете что-нибудь интересное и полезное для себя...” (сайт Г.І. Селюкова); *“Ласкаво просимо! Запрошую до моєї нет-сторінки”* (сайт А.М. Добровольського); *“Hello, and Welcome!”* (сайт Michael Franz); *“Willkommen auf der Homepage von Prof. Dr. Hartmut Вүһме”* (сайт Hartmut Вүһме)). Залучення до структури сайту вітання автора створює відчуття встановлення особистих комунікативних відносин адресата з автором сайту, що, безсумнівно, є стимулом й ініціюванням першого вербального контакту та подальшої комунікативної активності.

Одним із найбільш поширених **засобів діалогізації** є використання стилістичних прийомів, що актуалізують безпосереднє звернення автора до читачів і стимулюють їх до вступу в дискусію: *“Інколи відвідувачі сайту вирішують щось запитати у мене таке, що не згадується на сайті.*

Чому у мене? Чому саме такі питання? Не знаю. Якщо і у Вас виникло таке бажання пишіть коментарем сюди. На деякі публичні тематичні питання можливо буде відповідь” (сайт Д. Тарасова); *“Haben Sie Fragen? Ich freue mich auf Ihr Mail”* (сайт Josef Herget)).

Одним із елементів сайту, що наділений широкими можливостями для втілення індивідуально-авторських стилістичних особливостей, є **епіграф** – як правило, у вигляді цитати або із чужого, або із власного тексту, що відкриває сайт. Як потенційно комунікативно навантажений елемент, епіграф реалізується як комунікативно значимий компонент лише в процесі функціонування, тобто в певному контекстному оточенні. Примітно, що у випадку залучення епіграфа до системи сайту призначення цього композиційно-структурного фрагмента збігається з функціональним навантаженням епіграфа в художньому тексті.

Нерідко до структури персонального сайту вченого залучається **передмова**, яка може пояснювати інтенції автора з ініціювання комунікації за допомогою сайту, актуалізувати у свідомості відвідувача ключові ідеї науки, пояснити причини зосередження на певних темах тощо. Із подібністю функцій щодо проаналізованих раніше композиційних частин сайту передмова є більш об'ємним структурним компонентом, який, відповідно, володіє й більшими можливостями для втілення індивідуально-авторської манери спілкування.

Сайт може бути віднесений безумовно до комунікативних утворень **креолізованого характеру** – тобто до текстів, що поєднують у собі вербальні та невербальні коди. З урахуванням характерних властивостей цього жанру Інтернет-комунікації паралінгвістичні засоби оформлення сайтового тексту можуть мати таку класифікацію: іконічні (фотографії, малюнки, схеми, таблиці, символи, формули); аудіальні (музичні, мовні фрагменти); мультимедійні (інтеграція графіки, звуку, динаміки).

Проведений аналіз свідчить, що персональний сайт як один із провідних жанрових різновидів сучасної Інтернет-комунікації відрізняється очевидним **синкретизмом**, що обумовлюється, з одного боку, переважним функціонуванням цієї жанрової форми в галузі наукового спілкування, а з іншого – первісним залученням сайту до системи Інтернет-простору, де комунікативна взаємодія регулюється цілою низкою специфічних закономірностей.

Синкретизм сайту, безумовно, впливає на формування норми названого жанру, насамперед визначаючи широкий діапазон її варіативності на різних рівнях комунікативно-мовленнєвого утворення, нерідко утруднюючи чітку кваліфікацію тих чи інших виявів.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз дав підставу для розуміння сайту як одного з втілень Інтернет-дискурсу, що характеризується соціокультурною своєрідністю, стилістичною специфікою, спільністю

композиційних прийомів, характерними принципами використання мовних засобів тощо, та є організованим здебільшого відповідно до законів функціонування природної мови, однак орієнтованого на залучення більш широкого спектру способів і засобів міжособистісної комунікативної взаємодії (порівняно з традиційним уявленням про мовленнєву комунікацію в цьому різновиді Інтернет-дискурсу можна констатувати розширення діапазону каналів спілкування, певну трансформацію комунікантів – як адресанта, так і адресата тощо). Персональний сайт ученого, перебуваючи на етапі формування й розвитку, уже має певний комплекс стійких властивостей, що визначається насамперед тематикою та змістом самого сайту, а також переважною настановою на наукову комунікативну взаємодію (обмін науковою інформацією, апробацію дослідницьких гіпотез тощо).

Сучасний сайт являє собою сукупність веб-сторінок, розташованих у певному порядку, зміст яких оформлено у вигляді комбінації мовленнєвих творів (найбільш вагома частина сайтового простору), елементів графіки, відео, звуку, динамічного образу, мультиплікації тощо. Ця сукупність розуміється нами як *динамічна єдність*: основні функції кожного з її елементів різні, однак здебільшого підпорядковані загальній меті: *передаванню поданої на сайті інформації з одночасною реалізацією авторських комунікативно-прагматичних настанов*. Саме ця ознака насамперед дає змогу розглядати сайт як *дискурс*, у зв'язку із чим пропонується власне розуміння сайту як *гіпертекстового утворення електронної комунікативної діяльності (твору), що перебуває в постійній динаміці та є реалізованим у сукупності взаємозалежних (тематично, семантично, інтенціонально, фізично) веб-сторінок*. Електронне середовище функціонування за визначенням безперервно сприяє стимуляції динамічності сайту, що зумовлює його постійні трансформації в процесі осмислення ресурсу комунікантами, що, у свою чергу, надає нові можливості для формування та реалізації нових ознак такого дискурсу й трансформації комунікативного середовища.

Питання належності форм, за допомогою яких здійснюється комунікація в Інтернеті, до тих або інших жанрів комунікації сьогодні є однією з важливих проблем дослідження Інтернету. У сучасній системі жанрових форм Інтернет-комунікації, як свідчить проведене дослідження, сайту належить одне із провідних місць як жанровому феномену, що створюється на основі очевидного поєднання інформативної й комунікативної функцій, які реалізуються в спілкуванні у взаємодії та взаємовпливові.

Найбільш універсальними ознаками сайту, що дозволяють віднести його до того або іншого внутрішньожанрового різновиду, слід назвати: а) *тематичну спрямованість* (інформація наукового, особистого, рекламного та ін. характеру) і б) *комунікативно-цільові настанови, що реалізуються* (реклама, інформування, пропаганда, розвага тощо). Очевидно, що визначення комунікативних цілей автора, які прослідковуються при створенні й поданні сайту, а також

прогнозування складу аудиторії, на яку орієнтований створюваний сайт, і очікуваного ефекту впливу від експлуатації сайту насамперед визначають позиціонування сайту в Інтернеті.

Як свідчить проаналізований матеріал, мовна особистість комуніканта-адресанта найбільш повно може бути реалізована в мережі саме за допомогою персональних сайтів, що створюються нею самою, оскільки цей різновид сайту як комплекс комунікативних виявів функціонує за законами, актуалізованими цією особистістю, у зв'язку з основною метою презентувати комуніканта в його різних комунікативно-мовленнєвих виявах.

Результати дослідження показали, що жанрово-стилістичні відмінності персонального сайту вченого як феномена наукової Інтернет-комунікації на сьогодні сформувалися досить виразно. Це насамперед певним чином структурований та при цьому досить поліфункціональний і розгалужений композиційний пристрій цієї жанрової форми, що відкрито стимулює розширення діапазону варіацій залучення її до наукового спілкування. Однак жанрові особливості сайту наукової спрямованості на сьогодні все ще залишаються недостатньо вивченими через відносну новизну цього жанру і в цілому Інтернет-комунікації, а також неможливості його повного ототожнення з яким-небудь із уже існуючих жанрів більш традиційного наукового спілкування.

Аналіз сукупності репрезентованих в Інтернеті зразків персональних сайтів учених-гуманітаріїв на основі використання для їх інтерпретації низки прийомів текстового аналізу дав змогу виявити *деякі специфічні ознаки* цієї жанрової структури Інтернет-комунікації, а саме: – єдність заголовного комплексу, наявність композиційно й семантично значимих елементів, що посилюють внутрішню єдність сайту (меню, карта сайту, гіпертекстовий пристрій тощо); – динамічний характер існування персонального сайту вченого. Усе викладене, як убачається, дає право говорити про персональний сайт ученого (як і про сайт взагалі) як про об'єкт, важливий для лінгвістичного вивчення, що вимагає глибокого та всебічного аналізу з позицій різних лінгвістичних дисциплін, зокрема функціонального плану.

Проведене дослідження переконливо свідчить, що персональний сайт ученого є комунікативно-вираженою мовленнєвою структурою, що має низку специфічних ознак: залучення до свого складу комунікативно-значущих композиційних елементів (форум, конференція, гостьова книга, чат, сторінка електронного листування); використання різноманітного інструментарію, що забезпечують зворотний зв'язок автора з адресатом; взаємозв'язок – наявність комунікативних зв'язків – між різними сайтами.

Аналіз персональних сайтів учених дає змогу стверджувати, що в умовах Інтернет-комунікації низка комунікативних явищ і процесів набуває якісно нового звучання. Так, зокрема, простір персональних сайтів дозволяє наочно продемонструвати, як набуває додаткових ознак принципово значимий для будь-якого комунікативного процесу рольовий поділ адресант-адресат: обидва комуніканти наділені рівноправністю в утворенні й використанні інформації, у результаті

кожен із комунікантів виступає в двох іпостасях: автор стає не тільки творцем, але й читачем повідомлення; читач (адресат), відповідно, і автором, оскільки процес читання та написання тексту проходить одночасно.

Водночас із комунікативною взаємодією автора сайту з адресатами в Інтернет-просторі вибудовуються – за допомогою гіпертекстового зв'язку – і комунікативні відносини сайту з іншими сайтами. Безсумнівним є той факт, що формування та подальше утвердження в комунікативному процесі гіпертексту має суттєве значення не тільки для усвідомлення структури сайту, способів його створення тощо, але й для процесу сприйняття й осмислення цього феномена, оскільки зримо стимулює лінеарність сприйняття останнього.

Одним із актуальних питань дослідження персонального сайту, як і інших розповсюджених жанрів Інтернет-комунікації, залишається проблема вивчення тенденцій, що взаємодіють у процесі формування норми цієї жанрової форми. Убачається, що ця проблема може бути більш глибоко осмислена з позицій міждисциплінарної інтерпретації феномена сайту, а також з неодмінним урахуванням того, що сайт – живе явище, яке активно функціонує та, як наслідок, підлягає різного роду трансформаціям.

Основні положення дисертації висвітлено в таких публікаціях:

1. О некоторых тенденциях формирования терминологического фонда в интернет-культуре // Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Збірник наукових праць. – Луганск, 2002. – № 10 (54). – С. 80–84.
2. Вхождение термина “спам” в систему русского языка // Східнослов'янська філологія: збірник наукових праць. Випуск 3. – Горлівка: Вид-во ГДПШМ, 2003. – С. 61–67.
3. Сайт как структурно-коммуникативное единство // Мова і культура. (Науковий щорічний журнал). – К., 2004. – Вип. 7. – Т. 5. Міжкультурна комунікація. – С. 127–133.
4. К вопросу о трансформации пространства и времени в Интернет-коммуникации // Наукові записки Луганського національного педагогічного університету. Вип. 5. Т. 2. Серія “Філологічні науки”: Зб. наук. праць. – Луганськ: Альма-матер, 2004. – С. 162–166.
5. Сайт как коммуникативный дискурс // Вісник ЛНПУ імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2004. – № 12 (80). – С. 111–118.
6. Сайт как воплощение креолизованного текста // Вісник ЛНПУ імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2005. – № 2 (82). – С. 110–115.
7. О некоторых категориях текста в аспекте Интернет-коммуникации // Проблеми загальної, германської, романської та слов'янської стилістики: Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції: в 2-х томах. – Т. 1. – Горлівка: Вид-во ГДПШМ, 2005. – С. 92–94.

8. Сайт в русской и английской Интернет-коммуникации: о некоторых признаках языковой личности автора // Вісник ЛНПУ імені Тараса Шевченка: Філологічні науки. – Луганськ, 2005. – № 15 (95). – Ч. 2. – С. 138–145.
9. Синкретизм персонального сайта ученого и формирование нормы жанра // Вісник ЛНПУ імені Тараса Шевченка: Філологічні науки. – Луганськ, 2006. – № 11 (106). – Ч. 2. – С. 41–47.
10. Новая жанровая парадигма научного дискурса // Вісник ЛНПУ імені Тараса Шевченка: Філологічні науки. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – № 12 (107). – С. 90–95.
11. Некоторые проблемы коммуникации в интернет-культуре // Диалог культур в аспекте проблем обучения в высшей школе: Материалы конференции. – Луганск, 2001. – С. 116–122.
12. Некоторые проблемы Интернет-коммуникации // Человек в информационном пространстве: Межвузовский сборник научных трудов. – Ярославль, 2003. – С. 113–115.
13. Термин “спам” в коммуникативном пространстве Интернета // Языки профессиональной коммуникации: Материалы международной научной конференции. – Челябинск, 2003. – С. 130–135.
14. Творчество Владимира Даля в системе Интернет-коммуникации // Место и роль Владимира Даля в славянской культуре. Седьмые международные Далевские чтения, посвященные 202-летию со дня рождения В.И. Даля и году России в Украине. – Луганськ: Изд-во Восточноукр. нац. ун-та им. В.И. Даля, 2003. – С. 77–80.
15. Параметры сайта как жанра Интернет-коммуникации (композиционный и лингвостилистический аспекты) // Человек в информационном пространстве: Материалы международной научно-практической конференции. – Воронеж–Ярославль: Истоки, 2004. – С. 14–16.
16. О некоторых структурных компонентах сайта как жанра Интернет-коммуникации // Материалы международной научной конференции Житниковские чтения-7 “Диалог языков и культур в гуманистической парадигме”. – Челябинск, 2004. – С. 31–32.
17. Языковая личность в коммуникативном пространстве сайта // Человек в информационном пространстве: Межвузовский сборник научных трудов. Выпуск 3. – Ярославль: Истоки, 2005. – С. 54–57.
18. О некоторых композиционно-речевых особенностях сайта // Коммуникационный процесс в вузе: Материалы I Международной научно-практической интернет-конференции. – Челябинск: Изд-во Академии культуры и искусств, 2005. – С. 21–23.
19. Сайт в научно-информационной жанровой парадигме // Коммуникативные аспекты языка и культуры. Сборник материалов V Всероссийской научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых. – Томск: Томский политехнический университет, 2005. – С. 47–51.

20. Персональний сайт як форма самопрезентації личности в Інтернеті // Тезиси докладів Міжнародної науково-практичної конференції “Комунікативні технології в освіті, бізнесі, політиці і праві”. – Волгоград: ПринТерра-Дизайн, 2005. – С. 87–89.
21. Осмислення категорій лінгвістики тексту з позицій Інтернет-комунікації // Лінгвістическіє і методическіє аспекти системних відношень одиниць мови і мови: Матеріали Х ювілейної міжнародної наукової конференції “Пушкінськіє читання”. – СПб.: САГА, 2005. – С. 312–313.
22. Computer Linguistic Didactics in Teachers’ Training and Re-training / Комп’ютерна лінгводидактика в системі підготовки і перепідготовки учителів // International Teacher-Post (Denmark). – 2005. – No 2. – С. 8–10 (соавтор – Фатеева Н.В.).
23. Епіграф як конструктивний елемент сайту // Лінгвістическіє основи міжкультурної комунікації: Збірник матеріалів міжнародної наукової конференції 1-2 грудня 2005 г. – Н. Новгород: Нижгородський державний лінгвістический університет ім. Н.А. Добролюбова, 2005. – С. 250–252.
24. Свідення про личность і творчествіє Михайла Шолохова в системі Інтернет: характер інформації і форми її представленості // Дні славянської писемності і культури: Матеріали II-го і III-го міжнародних Форумів (2004 і 2005 гг.) / Під общ. редакцією І.П. Зайцевої. – Луганск: Глобус, 2006. – С. 29–33.

АНОТАЦІЯ

Матвеева С.А. Сайт як жанр Інтернет-комунікації (на матеріалі персональних сайтів учених). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.15 – загальне мовознавство. – Донецький національний університет, Донецьк, 2006.

Дисертація є комплексним комунікативно-лінгвістичним дослідженням сайту (зокрема персонального сайту вченого) як одного з найбільш розповсюджених жанрів Інтернет-комунікації на матеріалі української, російської, англійської та німецької мов.

Сучасний сайт є гіпертекстовим утворенням електронної комунікативної діяльності, що перебуває в постійній динаміці та є реалізованим у сукупності взаємозалежних (тематично, семантично, інтенціонально, фізично) веб-сторінок. У роботі представлений аналіз жанроутворювальних комунікативно-лінгвістичних характеристик сайту: композиційних, семантико-стилістичних, паралінгвістичних.

У дослідженні запропонований аналіз своєрідності персонального сайту вченого, у результаті якого виявлені такі його конструктивні особливості: 1) наявність структурних компонентів установаження та здійснення комунікативної взаємодії (адреса, назва, епіграф, вітання,

передмова; форум, гостьова книга, чат, електронне листування тощо); 2) орієнтація на певну жанрову норму Інтернет-комунікації наукової спрямованості; 3) креолізованість.

Ключові слова: Інтернет-комунікація, мовленнєвий жанр, сайт, персональний сайт ученого, дискурс, текст, мовна особистість, науковий стиль, креолізований текст.

АННОТАЦІЯ

Матвеева С.А. Сайт как жанр Интернет-коммуникации (на материале персональных сайтов ученых). – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности 10.02.15 – общее языкознание. – Донецкий национальный университет, Донецк, 2006.

Диссертация представляет комплексное коммуникативно-лингвистическое исследование сайта (в частности, персонального сайта ученого) как феномена Интернет-коммуникации, являющегося в настоящий момент одной из наиболее распространенных в данной коммуникативной среде жанровых форм. Для анализа – с целью определения наиболее полного набора жанровых параметров рассматриваемой структуры, а также для проверки и уточнения полученных результатов – привлечён материал на украинском, русском, английском и немецком языках (т.е. как близко-, так и неблизкородственных).

В диссертации (на основе уже имеющихся исследований и наблюдений автора) уточнена классификация жанров современного этапа Интернет-коммуникации, к основным среди которых сегодня принадлежат: сайт, электронная почта, чат, телеконференция, форум, гостевая книга, доска объявлений. Особое место сайта в этой системе предопределяется тем, что данный жанр не только возник в Интернет-коммуникативном пространстве, но и, претерпев в процессе своего функционирования качественные изменения, трансформировался из преимущественно информационного в коммуникативно-информационный феномен.

Проведенное исследование дает основания говорить о жанре сайта, представленном в Интернет-культуре, как о выраженной коммуникативной речевой структуре, репрезентующей данную особенность в ряде специфических признаков, а именно: присутствии коммуникативно-значимых композиционных элементов (форум, конференция, гостевая книга, чат, страница электронной переписки), обращении к различным инструментам, обеспечивающим обратную связь (диалог) автора с адресатом, наличии коммуникативных отношений между различными сайтами. Высокий уровень публичности размещенной на сайте информации позволяет говорить о данном жанре Интернет-коммуникации как о мощном инструменте распространения культуры и приобщения к ней.

В исследовании предложен анализ своеобразия персонального сайта ученого как разновидности сайта, которая предоставляет максимально широкие возможности для презентации языковой личности ученого в Интернет-коммуникативном пространстве. Проведенное исследование позволяет утверждать, что личность в условиях виртуальной коммуникации может быть в основных ее проявлениях приравнена к тексту, ею создаваемому.

Персональный сайт учёного в его современном состоянии представляет собой находящееся в постоянной динамике гипертекстовое произведение электронной коммуникативной деятельности, реализованное в совокупности взаимосвязанных (тематически, интенционально, физически) веб-страниц. В работе выявлены и проанализированы жанрообразующие коммуникативно-лингвистические характеристики сайта: композиционно-тематические, семантико-стилистические, паралингвистические, – в совокупности реализующие стратегическую коммуникативную цель и иные интенции как адресанта, так и адресата.

Персональный сайт ученого характеризуется следующими конструктивными особенностями: 1) наличие структурных компонентов (композиционно-речевого и иного свойства) установления и осуществления коммуникативного взаимодействия (адрес, название, эпитафия, приветствие, предисловие; форум, гостевая книга, чат, электронная переписка); 2) ориентация на определенную жанровую норму Интернет-коммуникативного взаимодействия; 3) креолизованность.

Проведенный анализ свидетельствует, что сайт как один из ведущих жанров современной Интернет-коммуникации отличается явной синкретичностью, которая обуславливается, с одной стороны, преимущественным функционированием данной жанровой формы в сфере научного общения, с другой – изначальной включенностью сайта в систему Интернет-пространства, где коммуникативное взаимодействие регулируется целым рядом специфических закономерностей.

Синкретизм сайта, безусловно, влияет на формирование нормы данного жанра, в первую очередь, предопределяя широкий диапазон ее вариативности на различных уровнях коммуникативно-речевого образования.

Ключевые слова: Интернет-коммуникация, речевой жанр, сайт, персональный сайт ученого, дискурс, текст, языковая личность, научный стиль, креолизованный текст.

SUMMARY

Matvyeyeva S.A. Site as Genre of the Internet-communication (on the material of scientists' personal sites). - Manuscript.

Thesis for a candidate degree in Philology, speciality 10.02.15 – General Linguistics. – Donetsk National University, Donetsk, 2006.

The thesis is a complex communicative and linguistic research of a site (in particular, a scientist's personal site) as one of the most widespread genres of the Internet-communication on the material of the Ukrainian, Russian, English, and German languages.

The modern site is a hypertext product of electronic communicative activity which is continuously developing and is realized in the combination of interconnected (in subject, semantics, intentions and physical location) web-pages. The analysis of genre formative communicative and linguistic characteristics of a site (compositional, semantic and stylistic, paralinguistic) is suggested.

The peculiarities of a scientist's personal site are described. They are: 1) the presence of structural components for establishing and realizing of communicative interaction (address, name, epigraph, greeting, preface; forum, guest book, electronic mail); 2) orientation toward definite genre norm of the Internet-communicative interaction; 3) creolization.

Key words: Internet-communication, speech genre, site, scientists' personal site, discourse, text, language personality, scientific style, creolized text.